

8 december 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. M.J.A. Nijssen, advocaat te Leiden,

tegen:

(*wijlen*) **[burgerlijke naam]**, ook wel pater **[naam]** genoemd,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie Priesters van het Heilig Hart
van Jezus.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de juridisch adviseur van klager opgemaakt op 26 mei 2015. Op 6 juli 2015 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van mr. R.P. Baetens, advocaat namens bovenvermelde congregatie.

Op 5 november 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur, mr. M.J.A. Nijssen, advocaat te Leiden.

Namens de congregatie zijn verschenen pater [naam], algemeen overste van de Congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus, en mr. R.P. Baetens, advocaat te Tilburg.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager komt uit een arbeidersgezin bestaande uit vader, moeder en [aantal] kinderen. Klager was de [rangtelwoord] van het gezin. De ouders van klager waren katholiek en het gezin ging iedere week naar de kerk: Klager bezocht vanaf [jaartal] tot [jaartal] de basisschool [naam basisschool] in [plaats]. Deze school werd bestuurd door de paters van het 'Heilig Hart van Jezus'. Toen klager in de derde klas zat, kwam aangeklaagde op een dag de klas in en werd aangeklaagde gevraagd om misdienaar te worden. Klager was trots; het was een eer om daarvoor gevraagd te worden. 'Nee' zeggen was bovendien helemaal geen optie. Klager werd in [jaartal] misdienaar. Dit bleef hij tot het voorjaar van [jaartal]. Aangeklaagde had vanaf het begin in [jaartal] bijzondere aandacht voor klager en zocht toenadering tot hem. Dit begon met strelen en een arm om hem heen slaan; dit gebeurde ook in het bijzijn van anderen. De toenadering ging al vrij snel verder. Later dat jaar nam aangeklaagde klager voor het eerst mee

naar zijn kamer in de pastorie. Klager moest bij aangeklaagde op schoot komen zitten en aangeklaagde betastte het lichaam van klager. De handtastelijkheden werden steeds meer seksueel getint. Zo ging de hand van aangeklaagde in de broek van klager. Als beloning kreeg klager chocola van aangeklaagde. Klager was gemiddeld vijf maal per week in de kerk als misdienaar. Op zaterdagen, zondagen en drie doordeweekse dagen. Het misbruik vond 1 à 2 keer per week plaats. In het begin duurde het kort, aan het einde van de periode duurde het steeds langer. Klager moest voor veel aangelegenheden komen, zodat hij niet veel thuis was. Het misbruik viel dan ook niet op. Daarnaast kwam aangeklaagde regelmatig bij het gezin thuis en bouwde hij een vertrouwensband op met de ouders van klager. Aangeklaagde bood de ouders van klager een luisterend oor.

Tijdens de latere jaren van het misbruik nam aangeklaagde klager regelmatig mee op de brommer voor tripjes naar diverse bedevaartsoorden in de buurt. Ze reden ergens naartoe en namen onderweg een afslag naar bosjes. In deze bosjes ging het misbruik verder. Klager moest zijn broek naar beneden doen en aangeklaagde betastte de penis van klager. Aangeklaagde betastte daarbij zichzelf en kreeg waarschijnlijk op deze manier orgasmen. Tijdens de laatste jaren gingen de handelingen nog verder. Klager moest meekomen naar de kamer van aangeklaagde. Klager moest zich helemaal uitkleden en in bed liggen. Aangeklaagde kleepte zich - op zijn onderbroek na - ook uit. Aangeklaagde betastte klager overal en tongzoende met klager. Ook probeerde hij klager af te trekken. Dit lukte niet. Aangeklaagde was zichzelf aan het masturberen. Dit is tussen de vijf en tien keer gebeurd.

Klager vertelde thuis niets over het seksueel misbruik. Hij durfde niet en schaamde zich ervoor. Hij dacht soms dat het zo hoorde, dat hij met een oudere man door het leven moest gaan. Daarnaast werd er thuis niet over seks of emoties gesproken. Klager heeft het misbruik als zeer beklemmend ervaren. Hij kon er niet aan ontsnappen, maar moest het ondergaan. Klager was seksueel nog niet ontwikkeld.

Eenmaal kwam klager na een brommertocht met aangeklaagde te laat thuis. Klager was verward. De moeder van klager vroeg hem of er soms iets was gebeurd met aangeklaagde. Klager heeft zijn moeder toen in grote angst en verwarring verteld wat er was gebeurd. Moeder raakte hevig geëmotioneerd en ontstak in woede. Ze heeft klager bevolen om direct naar aangeklaagde toe te gaan en hem te vertellen, dat hij nooit meer zou komen. Klager heeft dit gedaan. Hij was erg bang. Aangeklaagde had altijd tegen klager gezegd, dat het tussen hen moest blijven. Toen klager het nieuws aan aangeklaagde vertelde, reageerde hij panisch en half huilend. Klager vertelde dat zijn ouders het hadden ontdekt en dat hij niet meer zou komen. Klager was op dat moment - en ook de jaren erna - nog boos en ontdaan, omdat hij dit de taak van zijn ouders vond.

Binnen het gezin werd er nooit meer over gesproken. Klager heeft het pas recentelijk met zijn zus besproken. Zij vertelde dat zij en hun ouders altijd hebben gedacht, dat het om één incident ging. Niemand wist dat het zes jaar heeft geduurd.

2.2. Klager heeft zeker de eerste vijftien jaar, die volgden op het misbruik veel last gehad van het misbruik. Angst, verwarring en schaamte overheersten zijn leven. Van een normale emotionele en seksuele ontwikkeling van kind via puber naar volwassenheid is geen sprake geweest. Daarnaast had klager tot zijn 16^e of 17^e jaar last van bedplassen. Artsen konden geen medische oorzaak vinden. Na [middelbare school niveau] ging klager naar [plaats]. Tijdens zijn studie ging klager naar een psycholoog voor seksuele problemen tijdens het vrijen met meisjes. Klager had last van erectiestoornissen. Nog steeds heeft klager daar soms last van. Begin jaren [decennium] kreeg klager een chronische [ziekte]. Een lichamelijk oorzaak hiervan bleek onvindbaar. Het moest dus tussen de oren van klager zitten.

Vanaf begin jaren [decennium] ging het beter met klager. In die periode kon hij een groot deel van de beklemming van zich afwerpen. Pas op latere leeftijd heeft klager een relatie met zijn

huidige echtgenote gekregen. Toen klager [leeftijd] jaar oud was, werd zijn eerste [kind] geboren. Twee jaar later werd zijn jongste [kind] geboren. De oudste [kind] van klager is meervoudig gehandicapt en heeft constante zorg nodig. De jongste [kind] van klager heeft een vorm van [stoornis] en is daardoor heel kwetsbaar. Klager is zeer beschermend naar zijn [kinderen] en zijn echtgenote toe. Klager heeft het misbruik heel lang weggestopt, maar de laatste jaren kan hij er niet meer mee omgaan. Dit heeft mede te maken met het feit, dat de [kinderen] van klager de leeftijd hebben die hij ten tijde van het misbruik had. Klager is erg bezorgd om zijn jongste [kind] die net als hijzelf vroeger erg timide en kwetsbaar is. Beelden en ervaringen komen dagelijks bij klager terug. Klager heeft last van slapeloosheid. Ook heeft klager de laatste jaren chronische klachten met betrekking tot zijn [lichaamsdeel] en staat hij daarvoor onder behandeling. Ook hiervoor is vooralsnog geen medische oorzaak te vinden.

2.3. Klager wenst erkenning van de gebeurtenissen. Ook wenst klager, dat zijn verhaal bij zal dragen aan waarheidsvinding, waarbij zijn verhaal mogelijk als steun kan gelden voor andere klachten. Klager vindt het belangrijk, dat men weet wat zich heeft afgespeeld, zodat er actie kan worden ondernomen en wellicht in de toekomst dergelijk gedrag voorkomen kan worden. Klager wil dat de kerk wordt aangesproken op het misbruik. Klager is op zoek naar een bepaalde vorm van genoegdoening. Het is voor klager belangrijk dat er spijt wordt betuigd, ook in financiële zin.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Mr. Baetens heeft in zijn reactie gesteld, dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde.

Mr. Baetens concludeert, dat er zeer sterke aanwijzingen zijn, dat klager inderdaad slachtoffer is geworden van seksueel misbruik door aangeklaagde. Ter zitting heeft algemeen overste, pater [naam], zijn oprechte excuses aangeboden voor hetgeen klager is aangedaan.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer drieënvijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden, dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

Klager is in een periode van zes jaar ([jaartal-jaartal]) veelvuldig misbruikt door aangeklaagde. Het misbruik ging steeds verder. Het begon met strelen en betasten van klager. Ook moest klager bij aangeklaagde op schoot komen zitten. Dit misbruik vond meermalen per week plaats. Tijdens de latere jaren van het misbruik - tijdens de brommertripjes - moest klager zijn broek naar beneden doen en betastte aangeklaagde de penis van klager. Aangeklaagde betastte zichzelf dan ook en begon zwaarder te ademen. In de laatste twee jaar van het misbruik moest

klager mee naar de slaapkamer van aangeklaagde. Daar kleepte aangeklaagde zich uit op zijn onderbroek na. Klager moest zich helemaal uitkleden. Aangeklaagde betastte klager overal en tongzoende met hem. Ook probeerde aangeklaagde klager af te trekken. Dit lukte niet. Aangeklaagde was zelf aan het masturberen. Dit is vijf tot tien keer gebeurd.

De Klachtencommissie is van deze feiten overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door een verklaring van de zus van klager, mevrouw [naam]. Zij heeft verklaard over het veelvuldige contact met aangeklaagde. Ook verklaarde zij over de brommertochtjes. Ze herinnert zich de verbijstering en woede bij de ouders van klager, toen ze ontdekten dat aangeklaagde 'heel erge dingen' had gedaan. Ineens ging klager niet meer naar de kerk.

Ook wordt de klacht gesteund door een verklaring van [naam], de broer van klager. Hij heeft verklaard over het contact tussen aangeklaagde en het gezin. Hij verklaarde voorts over de brommertochtjes. Toen hij [leeftijd] of [leeftijd] jaar oud was, hoorde hij dat zijn moeder een woede uitbarsting kreeg omdat het 'niet goed zat' met aangeklaagde. Alle banden met aangeklaagde en de kerk werden afgebroken.

Tenslotte is er een melding van pastoor [naam] (meldingsnummer 2010-1217), waarin deze aangeeft, dat hij en zijn broer zijn betast door aangeklaagde.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas negen jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging -zoals reeds gedaan op zitting- kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 8 december 2015 door mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, drs. J.L.H.H. Kunnen en W.M. Veltman-Breddels, leden, bijgestaan door mr. H.L. Miedema, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.